

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/43/2020
Identifikačné číslo spisu: 3114010751
Dátum vydania rozhodnutia: 16.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3114010751.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného X. I. pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, prerokoval na verejnom zasadnutí konanom 16. júla 2020 v Bratislave dovolanie obvineného X. I., podané prostredníctvom jeho obhajcu Mgr. Michala Urbana, proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 3. júla 2018, sp. zn. 3To/50/2018, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného X. I. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) z 12. apríla 2018, sp. zn. 8Tk/1/2017, bol obvinený X. I. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

dňa 21.11.2013 asi o 22,15 hod. vošiel po návrate z krčmy do drevenice č. XXX v obci B. A., kde býval a v izbe na gauči našiel sedieť JUDr. L. F., nar. XX.XX.XXXX, naposledy trvale bytom B. A. č. XX, ktorý bol u neho na návšteve už od popoludňajších hodín, pričom spoločne konzumovali alkoholické nápoje a keď si obžalovaný X. I. všimol, že steny na izbe a kuchyni sú postriekané muštom, začal JUDr. L. F. vyčítať, že mu doma urobil neporiadok, v kuchyni medzi nimi došlo k hádke a vzájomnému fyzickému konfliktu, pri ktorom obžalovaný X. I. pravdepodobne drevenou palicou o dĺžke cca 81,5 cm viackrát udrel JUDr. L. F. do oblasti hlavy a trupu a tiež ho presne nestotožneným jednobřitým kuchynským nožom o dĺžke čepele cca 10 - 12 cm a šírke čepele cca 2,5 cm bodol najmenej sedemkrát do krku a hrudníka, následkom čoho JUDr. L. F. utrpel dve plytké rezné poranenia na koži krku vpravo pod sánkou, jeden plytký škrabanec kože krku vpravo, dve bodné poranenia dolnej časti krku, bodné poranenie dolnej časti krku v oblasti jugulárnej jamky, jeden nábod kože hrudníka vpravo a viacnásobné bodné poranenia hrudníka s trojnásobným priebodom horného laloka pravých pľúc, bodnorené poškodenia magistrálnych ciev pre horný lalok pravých pľúc a poškodenie pľúcnice s následným vykrvácaním navonok a do pohrudničnej dutiny vpravo, ktoré zapríčinili traumaticko-

hemoragický šok, ktorý bol bezprostrednou príčinou smrti JUDr. L. F., pričom JUDr. L. F. pri útoku utrpel i ďalšie zranenia, ktoré však v krátkodobom časovom horizonte nemohli spôsobiť jeho smrť, obžalovaný X. I. následne vyzliekol JUDr. L. F. do naha, všetko jeho oblečenie spálil v kuchyni v šporáku na tuhé palivo a jeho nahé telo odtiahol ku hnojisku nachádzajúcemu sa neďaleko drevenice, kam telo vyložil za pomoci dreveného konára a v kuchyni handrou a čistou vodou poumýval podlahu od krvi a nôž, ktorým spôsobil JUDr. L. F. smrteľné zranenia, zahodil na doposiaľ nezistené miesto, pričom obžalovaný X. I. sa skutku dopustil napriek tomu, že bol za taký čin odsúdený, a to rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 1 T 33/90, zo dňa 18.11.1992, právoplatným a vykonateľným u obžalovaného X. I. dňa 5.1.1993, ktorým bol uznaný vinným za spáchanie okrem iného trestného činu vraždy podľa § 219 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb.

Obvinenému X. I. bol citovaným rozsudkom uložený podľa § 145 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím k § 37 písm. m) Tr. zák. v spojení s § 47 ods. 1 písm. a) a b) Tr. zák. trest odňatia slobody na doživotie. Podľa § 48 ods. 3 písm. a), písm. b) Tr. zák. súd obvineného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd zároveň obvinenému uložil trest prepadnutia vecí, a to: 1 ks drevený konár o dĺžke 0,80 metra a priemere 4 cm a 1 ks drevenej palice čiastočne okresanej z kôry, celkovej dĺžky 81,5 cm a priemere cca 4,7 cm.

Podľa § 287 ods. 1, § 261 ods. 2 veta druhá Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) bol obvinený zaviazaný k povinnosti uhradiť poškodenému Mgr. O. F., nar. XX. O. XXXX v B. A., trvale bytom B. A. č. XX, škodu vo výške 728,46 Eur.

Proti uvedenému rozhodnutiu podal obvinený X. I. odvolanie (napadol rozsudok v celom jeho rozsahu), o ktorom rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) na verejnom zasadnutí uznesením z 3. júla 2018, sp. zn. 3To/50/2018 takým spôsobom, že podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Z hľadiska komplexnosti je potrebné uviesť, že ide v poradí už o tretie vo veci vydané uznesenie odvolacieho súdu, keď prvým uznesením zo 14. októbra 2014, sp. zn. 2To/94/2014, bol na podklade odvolania obvineného prvý odsudzujúci rozsudok Okresného súdu Trenčín z 1. augusta 2014, sp. zn. 8Tk/1/2014 [ktorým bol obvinený uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 4 písm. e) Tr. zák., a to na rovnakom skutkovom základe, ako bolo citované úvodom odôvodnenia daného rozhodnutia] podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c) Tr. por. zrušený v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. bola vec vrátená Okresnému súdu Trenčín na opätovné prejednanie a rozhodnutie v potrebnom rozsahu.

Okresný súd Trenčín následne rozsudkom z 15. mája 2015, sp. zn. 8Tk/1/2014 uznal obvineného vinným zo zločinu opilstva podľa § 363 ods. 1 Tr. zák., a to na tam uvedenom skutkovom základe. Na podklade odvolaní obvineného a prokurátora Krajskej prokuratúry Trenčín (ďalej len „prokurátor“), Krajský súd v Trenčíne v poradí druhým uznesením zo 7. júla 2015, sp. zn. 2To/83/2015 podľa § 319 Tr. por. odvolania obvineného a prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Na základe dovolaní obvineného a ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) vo veci rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo vzťahu k dovolaniu obvineného rozhodol uznesením z 1. júna 2017, sp. zn. 6 Tdo 68/2016, a to takým spôsobom, že dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol. O dovolaní ministra spravodlivosti rozhodol najvyšší súd rozsudkom zo 4. októbra 2017, sp. zn. 6 Tdo 73/2016, ktorým vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo 7. júla 2015, sp. zn. 2To/83/2015 a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Tr. por. a § 363 ods. 1 Tr. por. v prospech obvineného X. I., pričom napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok Okresného súdu Trenčín z 15. mája 2015, sp. zn. 8Tk/1/2014 a rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce zrušil a vec bola vrátená Okresnému súdu Trenčín na opätovné prejednanie a rozhodnutie v

potrebnom rozsahu.

Dňa 19. júna 2020 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložené dovolanie obvineného X. I. (osobne podané na prvostupňovom súde 24. marca 2020), spísané prostredníctvom jeho obhajcu Mgr. Michala Urbana, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 3. júla 2018, sp. zn. 3To/50/2018. Ako dovolacie dôvody pritom obvinený označil dôvody uvedené pod písm. b) § 371 ods. 1 Tr. por. (t.j., že súd rozhodol v nezákonomnom zložení), písm. c) § 371 ods. 1 Tr. por. (t.j., že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu), písm. e) § 371 ods. 1 Tr. por. (t.j., že o veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania), písm. g) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom), písm. h) § 371 ods. 1 Tr. por. (t.j., že bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa) a písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por. (t.j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. obvinený uviedol, že namieta nezákonnosť senátu súdu prvého stupňa, ktorý vo veci rozhodoval. Obvinený v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že v danom prípade došlo k zmene v zložení senátu, pričom obvinený súhlas s takouto zmenou udelil na hlavnom pojednávaní dňa 22. decembra 2017 bez prítomnosti obhajkyne, hoci v danom prípade boli splnené podmienky povinnej obhajoby. Z uvedeného dôvodu považuje obvinený takto udelený súhlas so zmenou v zložení senátu za nezákonný.

V kontexte namietanej nezákonnosti zloženia senátu okresného súdu obvinený zároveň konštatoval, že neprítomnosťou obhajkyne na hlavnom pojednávaní dňa 22. decembra 2017, kedy došlo k udeleniu súhlasu na zmenu v zložení senátu, bolo taktiež zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, čím bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

V súvislosti s deklarovávaným porušením práva na obhajobu obvinený následne prezentoval viaceré tvrdenia spochybňujúce skutkové zistenia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, žiadajúc vykonanie ním navrhovaných dôkazov zo strany dovolacieho súdu.

Obvinený videl porušenie jeho práva na obhajobu predovšetkým v postupe okresného súdu, ktorý odmietol vykonať ním navrhované dôkazy, pričom z odôvodnenia rozsudku nie je podľa názoru obvineného zrejme, prečo predmetným návrhom na vykonanie ďalších dôkazov nevyhovelo.

Obvinený namietal taktiež zákonnosť výsluchov realizovaných v rámci prípravného konania, pri ktorých mal byť na jeho osobu vyvíjaný psychický a fyzický nátlak. Osobitne poukázal na skutočnosť, že po jeho zadržaní dňa 22. november 2013 mu nebolo umožnené zvoliť si obhajcu, čím malo dôjsť k porušeniu § 85 ods. 6 Tr. zák. Obvinený zároveň prezentoval polemiky o jeho schopnosti pochopiť samotný výsluch a poučenie týkajúce sa tohto výsluchu dňa 22. novembra 2019 s ohľadom na skutočnosť, že bol v stave tesne „po vytriezvení“.

V rámci ďalšej argumentácie uviedol, že z dôvodu absencie jeho podpisu na Zápisnici o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby zo dňa 22. novembra 2013 považuje jeho výsluch v postavení podozrivého dňa 22. novembra 2013, ako aj nasledujúce výsluchy v postavení obvineného za nezákonne získané dôkazy.

Rozhodnutie krajského súdu označil v podstatných častiach za neodôvodnené, keďže sa nevysporiadal s odvolacími námietkami obvineného, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 176 ods. 2 Tr. por. Namietal, že prvostupňový, ako ani odvolací súd v odôvodneniach rozhodnutí presne neuviedli, ktoré skutočnosti vzali za dokázané, o ktoré dôkazy opreli svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa spravovali pri ich hodnotení.

Obvinený zároveň namietal, že okresný súd nezdôvodnil na základe akých úvah dospel k záveru, že obvinený musel poznať vek poškodeného, a teda že ide o osobu vyššieho veku.

V súvislosti s ďalším dovolacím dôvodom, uvedeným v § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., obvinený opätovne zdôraznil, že jediným dôkazom vedúcim k jeho odsúdeniu boli výpovede obvineného z prípravného konania, získané nezákonným spôsobom. Obvinený namietal, že jeho výsluch bol realizovaný v čase, kedy bol pod vplyvom alkoholu (výsluch dňa 22. novembra 2013) a k výpovedi mal byť údajne nútený vyhrážaním. Takto získaný dôkaz považuje obvinený za absolútne neúčinný, nakoľko bol získaný donútením, resp. hrozbou donútenia.

Ako nezákonné označil obvinený taktiež znalecké posudky, na základe ktorých bol posudzovaný jeho duševný stav a osobnosť. Z uvedeného dôvodu spochybňuje, že v danom konaní nebola jednoznačne a nepochybne vyriešená otázka jeho pričetnosti, resp. nepríčetnosti.

V súvislosti s povinnosťou súdu prvého stupňa doplniť dokazovanie znaleckými posudkami, ktorá mu bola uložená rozsudkom najvyššieho súdu z 4. októbra 2017, sp. zn. 6 Tdo 73/2016, obvinený zdôraznil, že pri vyhotovovaní Doplnku ku znaleckému posudku č. 318/2017 zo dňa 7. decembra 2017 znalcom MUDr. Andrejom Hajtmanom, PhD., tento neprihliadol na všetky skutočnosti významné pre podanie posudku, pričom k vypracovaniu posudku nemal ani všetky potrebné podklady. Obvinený spochybnil skutočnosti, z ktorých znalec pri vyhotovovaní znaleckého posudku, konkrétne stanovovaní orientačnej koncentrácie alkoholu v krvi obvineného, vychádzal.

Rovnako neboli zabezpečené potrebné podklady pre vypracovanie znaleckého posudku znaleckej organizácii Centrum duševného zdravia s.r.o. Na tomto mieste obvinený spochybňoval absenciu potrebných podkladov, konkrétne zdravotnej dokumentácie obvineného o ochrannom liečení absolvovanom na Úseku ochranných liečení Zdravotníckeho zariadenia ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou a výsledkov vyšetrení duševného stavu obvineného v predchádzajúcich trestných veciach.

Za nezákonnú považuje obvinený taktiež domovú prehliadku domu súp. č. XXX vykonanú dňa 23. novembra 2013 z dôvodu, že pri nej nebol prítomný obvinený, ako ani jeho zástupca. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť potom obvinený považuje za nezákonné taktiež dôkazy získané pri tejto prehliadke. Obvinený rovnako spochybnil zákonnosť vykonania prehliadky pozemku CKN par. č. XXX, k.ú. B. A. z dôvodu absencie príkazu na prehliadku pozemkov.

Opierajúc sa o vyššie prezentované pochybnosti ohľadom zákonnosti znaleckých posudkov vypracovaných v danej veci, obvinený taktiež namietal, že v danom prípade nebolo náležite preukázané splnenie podmienok pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie.

Obvinený vyjadril nesúhlas so závermi znaleckého dokazovania, predovšetkým pokiaľ ide o otázku negatívnej možnosti jeho resocializácie do budúcnosti, pričom trest odňatia slobody na doživotie považuje za neprimerane prísny a nespravodlivý. Keďže neboli naplnené podmienky podľa § 47 ods. 1 písm. a) a b) Tr. zák., súd uložil trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, čo podľa názoru obvineného zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h), ako aj písm. i) Tr. por.

V rámci ďalšej argumentácie obvinený spochybnil nezaujatosť príslušníkov Policajného zboru SR, Ing. J. a Mgr. A., z dôvodu údajnej existencie negatívneho vzťahu k osobe obvineného. Skutočnosť, že tieto osoby neboli vylúčené z vykonávania úkonov trestného konania odôvodňuje podľa obvineného naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinený uviedol, že nesprávne právne posúdenie vidí v posúdení otázky jeho pričetnosti, keďže v danej veci nebolo bez akýchkoľvek relevantných pochybností preukázané, že obvinený ako subjekt spĺňa podmienky trestnej zodpovednosti v súvislosti s otázkou pričetnosti.

Obvinený zároveň spochybnil preukázanie subjektívnej stránky trestného činu vo forme úmyslu zavraždiť poškodeného, a to aj s prihliadnutím na závery znaleckých posudkov, v zmysle ktorých bola u obvineného v čase spáchania skutku v podstatnej miere znížená rozpoznávacía a ovládacia schopnosť. Vzhľadom na nenaplnenie subjektívnej stránky trestného činu vraždy došlo podľa názoru obvineného k nesprávnej právnej kvalifikácii trestného činu.

Obvinený taktiež nesúhlasil so spôsobom, akým súd vyhodnotil otázku náhrady škody, keďže obvinený neuznal škodu spôsobenú poškodenému Mgr. O. F. (z dôvodu, že trestný čin nespáchal) a tým pádom neboli splnené podmienky podľa § 261 ods. 2 veta druhá Tr. por.

S poukazom na § 374 ods. 3 Tr. por. obvinený namietať taktiež konanie na súde prvého stupňa, nakoľko odvolanie obvineného bolo odvolacím súdom zamietnuté, a teda vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby najvyšší súd ako súd dovolací podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 3. júla 2018, sp. zn. 3To/50/2018 a rozsudkom Okresného súdu Trenčín z 12. apríla 2018, sp. zn. 8Tk/1/2017, zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rozsudok prvostupňového súdu a vec vrátil Okresnému súdu Trenčín, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Predmetné dovolanie obvineného bolo doplnené podaním zo dňa 3. júna 2020 (doručeným prvostupňovom súdu 3. júna 2020), rovnako spísaným prostredníctvom obhajcu obvineného Mgr. Michala Urbana, obsahom ktorého bola požiadavka smerujúca k oprave chyby v písaní, obsiahnutej v podanom dovolaní.

Po postupe v zmysle ustanovenia § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvineného písomne vyjadril prokurátor (podaním zo 16. apríla 2020), a to v tom smere, že rozhodnutia Okresného súdu Trenčín a Krajského súdu v Trenčíne považuje za správne a zákonné, vychádzajúce z nepochybné zisteného skutkového stavu, pričom má za to, že v konaní prvostupňového, ako ani odvolacieho súdu nedošlo k žiadnym pochybeniam, ktoré by mali za následok existenciu niektorého z dovolacích dôvodov vymedzených v dovolaní obvineného.

Prokurátor zároveň uviedol, že prevažná časť argumentácie obvineného je opakovaním skutočností, na ktoré obvinený poukazoval už v prípravnom konaní, ako aj v súdnom konaní, pričom orgány činné v trestnom konaní a súdy sa so všetkými uvádzanými skutočnosťami vysporiadali vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach.

Prokurátor sa nestotožňuje s názorom obvineného, že okresný súd rozhodoval v nezákonnom zložení, keďže obvinený nespochybniteľne udelil súhlas na zmenu v zložení senátu v zmysle ustanovenia § 277 ods. 5 Tr. por., zo znenia ktorého nevyplýva spôsob, resp. forma, akou má k takémuto prejavu dôjsť. Zdôraznil, že súd počas celého hlavného pojednávania konal a rozhodoval v zákonnom zložení, pričom uvedenú skutočnosť obvinený, ani jeho obhajca nikdy predtým nespochybnovali.

Vo vzťahu k námietkam na základe úvahy obvineného subsumovaným pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. prokurátor poukázal na relevantné časti odôvodnenia uznesenia krajského súdu, sumarizujúc rozhodujúce fakty, predovšetkým z hľadiska posúdenia námietky týkajúcej sa spôsobu realizácie výsluchu obvineného dňa 22. novembra 2013 a 23. novembra 2013 (tvrdenia o údajnom nátlaku na jeho osobu v spojitosti s priznaním sa k spáchaniu skutku).

V súvislosti s námietkou obvineného týkajúcou sa nevykonania ním navrhovaných dôkazov prokurátor konštatoval, že súd zákonom predpísaným spôsobom odmietol na hlavnom pojednávaní vykonať stranami navrhované dôkazy, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil. Samotná skutočnosť, že súd nevykonával všetky dôkazy navrhované obvineným, nemôže byť porušením práva na obhajobu.

Prokurátor taktiež nevzhladol v prejednávanej veci skutočnosti odôvodňujúce vylúčenie niektorej z osôb označených obvineným v podanom dovolaní z vykonávania úkonov trestného konania (ako ani žiadnych iných osôb).

Zároveň striktné nesúhlasí s tvrdením, že jediným dôkazom vedúcim k odsúdeniu obvineného je priznanie sa obvineného, získané nezákonným spôsobom. V tejto súvislosti prokurátor poukázal na jednotlivé dôkazy, z ktorých okresný súd preukázateľne vychádzal pri svojom rozhodovaní, pričom osobitnú pozornosť venoval obsahu jednotlivých znaleckých posudkov vypracovaných v danej veci.

Prokurátor sa v plnej miere stotožnil taktiež so závermi prvostupňového a odvolacieho súdu, týkajúcimi sa druhu uloženého trestu v podobe trestu odňatia slobody na doživotie, na ktoré poukázal aj v rámci svojej argumentácie, vyvracajúcej opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.

Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa právnej kvalifikácie konania obvineného prokurátor uviedol, že súdy sa predmetnou otázkou dôsledne zaoberali, a to aj s poukazom na zmenu právnej kvalifikácie, ku ktorej došlo v priebehu hlavného pojednávania. Na základe vykonaného dokazovania bolo bez akýchkoľvek relevantných pochybností preukázané spáchanie skutku obvineným, ktorý bol správne právne posúdený ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Tr. zák. Prokurátor zároveň zdôraznil, že na základe výsledkov znaleckého skúmania neboli zistené skutočnosti odôvodňujúce záver o nepríčetnosti obvineného.

S poukazom na uvedené skutočnosti prokurátor navrhol dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Uplatňujúc materiálny prístup k ochrane práv obvineného dovolací súd zároveň poukazuje i na vlastnoručne spísané vyjadrenia obvineného X. I., ktoré boli okresnému súdu doručené ešte pred samotným podaním dovolania obvineného prostredníctvom obhajcu, konkrétne dňa 10. júla 2018, 17. júla 2018, 23. júla 2018, 30. júla 2018, 6. augusta 2018, 7. augusta 2018 (pozn. aut.: podané na prepravu, nečitateľné, kedy doručené okresnému súdu), 4. septembra 2018, 5. septembra 2019, 21. septembra 2018, 25. septembra 2018, 27. septembra 2018, 5. októbra 2018, 25. októbra 2018, 15. novembra 2018, 7. decembra 2018, 11. decembra 2018, 13. decembra 2018, 17. decembra 2018, 7. januára 2019, 23. januára 2019, 24. januára 2019, 25. januára 2019, 25. januára 2019 (pozn. aut.: podané na prepravu, nečitateľné, kedy doručené okresnému súdu), 1. februára 2019, 18. februára 2019, 26. februára 2019, 28. februára 2019, 12. marca 2019, 21. marca 2019, 27. marca 2019, 29. marca 2019, 1. apríla 2019, 23. apríla 2019, 26. apríla 2019, 2. mája 2019, 3. mája 2019, 6. mája 2019, 15. mája 2019, 17. mája 2019, 21. mája 2019, 24. mája 2019, 29. mája 2019, 3. júna 2019, 6. júna 2019, 7. júna 2019, 21. júna 2019, 3. júla 2019, 10. júla 2019, 17. júla 2019, 1. augusta 2019, 13. augusta 2019, 19. augusta 2019, 18. septembra 2019, 23. septembra 2019, 7. októbra 2019, 31. októbra 2019, 7. novembra 2019, 14. novembra 2019, 9. decembra 2019, 16. decembra 2019, 30. januára 2020, 20. februára 2020, 28. februára 2020, 10. marca 2020, 19. marca 2020, z obsahu ktorých vyplýva, že obvinený vyhlasuje, že je nevinný a spochybňuje skutkové zistenia a právne závery prvostupňového a odvolacieho súdu.

Po podaní dovolania obvineného X. I. (osobne podané na prvostupňovom súde 24. marca 2020), spísaného prostredníctvom jeho obhajcu Mgr. Michala Urbana, boli okresnému súdu dňa 27. marca 2020, 7. apríla 2020, 14. apríla 2020, 16. apríla 2020, 4. mája 2020, 7. mája 2020, 18. mája 2020, 22. mája 2020, 12. júna 2020 doručené ďalšie vlastnoručne spísané vyjadrenia obvineného, v ktorých taktiež popiera spáchanie skutku a spochybňuje skutkové zistenia okresného a krajského súdu. Po predložení dovolania obvineného najvyššiemu súdu boli tomuto súdu prostredníctvom okresnému súdu doručené dňa 1. júla 2020 a 9. júla 2020 ďalšie vlastnoručne spísané podania obvineného, s obdobným obsahom ako vyššie zmieňované podania.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal

dovolanie i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. a) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Najvyšší súd zároveň zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom rozhodnutia o dovolaní je nutné vo všeobecnosti zdôrazniť, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, keď nielen z označenia tohto opravného prostriedku, ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejme, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi ustanovenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktno obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

Obvinený v rámci prvého „bodu“ dovolania namietal nezákonnosť zloženia senátu, ktorý rozhodoval v konaní na okresnom súde po zrušení uznesenia krajského súdu zo 7. júla 2015, sp. zn. 2To/83/2015 v spojení s rozsudkom okresného súdu z 15. mája 2015, sp. zn. 8Tk/1/2014 rozsudkom najvyššieho súdu zo 4. októbra 2017, sp. zn. 6 Tdo 73/2016 [§ 371 ods. 1 písm. b) Tr. por.].

V prvom rade najvyšší súd vo vzťahu k predmetnej námietke týkajúcej sa nezákonného zloženia senátu okresného súdu zdôraznil, že predtým, ako sa zaoberal samotnou vecnou opodstatnenosťou tejto námietky, obligatórne skúmal splnenie podmienky zakotvenej v § 371 ods. 4 Tr. por. Z obsahu predloženého spisového materiálu najvyšší súd zistil, že obvinený uvedené skutočnosti nenamietal najneskôr pred odvolacím súdom, hoci mu museli byť známe už v pôvodnom konaní, čím nie je splnená podmienka tzv. prechádzajúcej výtky. Z uvedeného dôvodu sa nimi dovolací súd s poukazom na § 371 ods. 4 Tr. por. zaoberať nemohol.

Aj napriek zrejmemu nesplneniu obligatórnej zákonnej podmienky dovolací súd „nad rozsah svojej povinnosti“ poznamenáva, že postupom prvostupňového a v nadväznosti na to i odobrením tohto postupu odvolacím súdom nedošlo k založeniu obvineným označeného dovolacieho dôvodu.

Princíp nezameniteľnosti senátu vychádza zo zásady ústnosti a bezprostrednosti (§ 2 ods. 18, ods. 19 Tr. por.) a vyjadruje požiadavku, aby vo veci rozhodoval sudca, resp. prísediaci, ktorý vnímal celý priebeh konania a osobne sa oboznámil so všetkými vykonanými dôkazmi tvoriacimi podklad rozhodnutia. Nevyhnutnosť vykonávania úkonov pred tým istým senátom je následne zvýraznená v ustanovení § 277 ods. 5 Tr. por., podľa ktorého v prípade zmeny samosudcu alebo zloženia senátu, sa musí hlavné pojednávanie vykonať znova. Výnimkou je stav, keď obžalovaný so zmenou súhlasí.

Z obsahu predloženého spisového materiálu najvyšší súd zistil, že predseda senátu Okresného súdu Trenčín postupoval v intenciách § 277 ods. 5 Tr. por., keď na hlavnom pojednávaní dňa 22. decembra

2017 po tom, ako odročil pojednávanie na termín 16. februára 2018 z dôvodu neprítomnosti obhajkyne obvineného, upovedomil procesné strany o zmene v zložení senátu z dôvodu vážnych zdravotných prekážok na strane prísediaceho Milana Križana, ktorého v senáte nahradila Helena Píknová, pričom sa obvineného zároveň opýtal, či s predmetnou zmenou súhlasí (čím bola naplnená podmienka obligatórneho zistenia súhlasu obvineného so zmenou v zložení senátu). Na základe uvedenej výzvy obvinený vyjadril so zmenou v zložení senátu jednoznačný súhlas (č. l. 1218 spisu).

Na zákonnosti postupu okresného súdu nemení nič ani skutočnosť, že súhlas so zložením senátu obvinený vyjadril bez prítomnosti svojej obhajkyne, keďže táto bola na nasledujúcom hlavnom pojednávaní (dňa 16. februára 2018), ako aj všetkých ďalších hlavných pojednávaniach, ktoré sa v danej veci do momentu vyhlásenia rozsudku uskutočnili, preukázateľne prítomná, pričom zákonnosť zloženia konajúceho senátu po udelení súhlasu obvineného so zmenou v jeho zložení nijakým spôsobom nespochybnila, resp. nenamietala.

V tejto súvislosti najvyšší súd zároveň zdôrazňuje, že hoci z obsahu ustanovenia § 277 ods. 5 Tr. por. nevyplývajú žiadne špecifické podmienky týkajúce sa formy, resp. spôsobu udelenia súhlasu obžalovaného so zmenou v zložení senátu, je dôvodné požadovať, aby vyjadrenie súhlasu bolo realizované výslovne. Keďže v danom prípade ide o osobný úkon obžalovaného, ktorého samotná povaha vylučuje, aby bol uskutočnený obhajcom, súhlas so zmenou v zložení senátu musí byť zároveň obligatórne udelený obžalovaným osobne a nie prostredníctvom obhajcu.

Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade bola existencia výslovného, jasného, zrozumiteľného, vážneho a slobodného prejavu vôle na to oprávneného subjektu - obvineného, smerujúceho k vyjadreniu súhlasu so zmenou v zložení senátu, jednoznačne preukázaná, nemožno v prejednávanej trestnej veci konštatovať, že postupom okresného súdu, ktorý akceptoval takto vyjadrený súhlas obvineného so zmenou v zložení senátu, čím považoval za splnenú podmienku podľa § 277 ods. 5 Tr. por. pre pokračovanie v hlavnom pojednávaní bez nutnosti jeho opakovania, došlo k porušeniu zákona.

S poukazom na uvedené je zrejmé, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. by v predmetnej veci nebolo možné úspešne uplatňovať ani v prípade splnenia podmienky tzv. predchádzajúcej výtky podľa § 371 ods. 4 Tr. por.

V súvislosti so skupinou námietok obvineného, smerujúcich k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a to, že pre naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

V prvom rade najvyšší súd vo vzťahu k námietke obvineného týkajúcej sa neprítomnosti jeho obhajkyne na hlavnom pojednávaní dňa 22. decembra 2017, poukazuje na svoju argumentáciu obsiahnutú v predchádzajúcej časti odôvodnenia vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por., ktorá je primerane aplikovateľná aj v prípade namietaného porušenia práva na obhajobu.

Ako kľúčový v danom prípade najvyšší súd označil samotný priebeh hlavného pojednávania dňa 22.

decembra 2017, ktoré bolo po zistení neprítomnosti obhajkyne obvineného odročené na iný termín (16. február 2018), na ktorom bola obhajkyňa obvineného prítomná. Skutočnosť, že obvinený následne vyjadril súhlas so zmenou v zložení senátu, nemožno považovať za zásadné porušenie práva na obhajobu, predovšetkým v situácii, ako už bolo najvyšším súdom zdôraznené, kedy obhajkyňa predmetnú okolnosť nijakým spôsobom v priebehu nasledujúceho konania nenamietala, hoci jej táto skutočnosť musela byť známa.

V ďalšej časti dovolania obvinený spochybňoval skutkové zistenia súdu prvého stupňa, namietajúc, že jeho právo na obhajobu malo byť zásadným spôsobom porušené [§ 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.] tým, že neboli vykonané ním navrhnuté dôkazy v podobe výsluchu svedkov C. B., O. I. (príslušníkov PZ SR, ktorí boli prítomní pri prvotných výsluchoch obvineného), W. X., F. X. (zamestnankýň pohostinstva X.), O. S., G. B., O. D., C. O., konfrontácie medzi svedkami J. a ďalšími policajtami, ktorí prišli do styku s obvineným po jeho zadržaní, vyžiadanie správy od ošetrojúcej lekárky (pri zadržaní obvineného) k otázke, ako stanovila výšku hladiny alkoholu v krvi obvineného a prehratie kamerového záznamu, ktoré mali mať zásadný význam pre rozhodnutie.

Najvyšší súd konajúci z pozície dovolacieho súdu k uvedenému uvádza, že námietka spočívajúca v nevyhovení návrhu na doplnenie dokazovania by potencióálne mohla znamenať naplnenie príslušného dovolacieho dôvodu (právo navrhovať dôkazy slúžiace na podporu obhajoby je nepochybne imanentnou súčasťou práva na obhajobu), avšak iba za predpokladu, že by sa s predloženým návrhom konajúci súd nevyšporiadal (o nej nerozhodol) zákonným spôsobom.

Presnejšie a v súlade s ustálenými súvisiacimi judikatúrnymi závermi (R 7/2011, R 116/2014) platí nasledovné: Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím buď tomuto návrhu vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.). Nie je možné ale úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo.

Najvyšší súd v predmetnom kontexte zdôrazňuje, že za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinil v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania (vedeného z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por.) je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Ak ide potom o posudzovanú vec, z obsahu predloženého spisu vyplýva, že Okresný súd Trenčín ako súd prvého stupňa sa nielenže procesne správne s návrhmi obhajoby na doplnenie dokazovania vysporiadal, keď ich na hlavných pojednávaniach konaných dňa 12. júna 2014, 1. augusta 2014, 24. apríla 2015, 15. mája 2015, 12. apríla 2018 uzneseniami podľa § 272 ods. 3 Tr. por. odmietol vykonať, ale tento svoj postoj následne aj odôvodnil, a to jednak ústne a jednak v súlade s § 168 ods. 1 Tr. por. tiež v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Ako je to zrejmé z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, tento považoval rozsah vo veci vykonaného dokazovania za dostatočný, skutkový stav za jednoznačne preukázaný, keď sa stotožnil tiež aj s vysporiadaním sa s návrhmi na dokazovanie.

Vo vzťahu k údajnému porušeniu práva na obhajobu nevyhovením obhajobným návrhom na doplnenie dokazovania a s tým spojenou požiadavkou obvineného na vykonanie dokazovania dovolacím súdom sa žiada ešte zdôrazniť, že je zásadný rozdiel medzi odvolaním a dovolaním, resp. medzi rozsahom

prieskumu odvolacieho súdu a dovolacieho súdu. Dovolacia argumentácia obvineného je v tomto smere pritom písaná do značnej miery obdobným spôsobom, ako odvolacia, bez zohľadnenia toho, že zákon dovolaciu súdu (v prípade dovolania podaného obvineným) zakazuje „vstupovať“ do súdmi nižšieho stupňa zisteného skutku, uvedeného v skutkovej vete.

Je vecou súdov nižšieho stupňa, ktoré dôkazy a v akej kvantite považujú za dostatočné na preukázanie skutkového stavu, a teda aj akým dôkazným návrhom strán vyhovejú a ktorým naopak. Ak sa pritom s dôkaznými návrhmi vysporiadajú zákonným spôsobom (R 7/2011, R 116/2014, R 43/2018), niet priestoru pre konštatovanie porušenia práva na obhajobu, resp. vo všeobecnosti pre akýkoľvek zásah zo strany dovolacieho súdu, konajúceho na podklade dovolania obvineného. Tento nemá zákonné oprávnenie na prehodnocovanie ich súvisiacich záverov. A ako to tiež opakovane v danej súvislosti zdôrazňuje dovolací súd, nie je možné považovať za porušenie práva na obhajobu [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. navyše vyžaduje porušenie zásadnej intenzity], či tiež práva na spravodlivý proces, ak sa nezhoduje názor súdu a obvineného na nevyhnutný rozsah dokazovania, či názor v otázke týkajúcej sa hodnotenia vo veci vykonaných dôkazov.

Pokiaľ ide potom konkrétne o v posudzovanom dovolaní uvádzané návrhy na doplnenie dokazovania, je potrebné poznamenať, že obvinený uviedol dôkazné návrhy uplatnené už v pôvodnom konaní, ktorým však súd procesne predpísaným spôsobom nevyhovel. Presnejšie ich na hlavnom pojednávaní odmietol vykonať z dôvodov uvedených v § 272 ods. 3 Tr. por. (formou procesného uznesenia), ktorý postup aj následne zdôvodnil.

Samotné odôvodnenie nevyhovenia dôkazným návrhom, spadajúce pod príslušný zákonný rámec (v danom prípade § 272 ods. 3 Tr. por.), je potom už opäť mimo rozsahu prieskumu (skutková rovina) dovolacieho súdu, nakoľko tento nemôže prehodnocovať súdom nižšieho stupňa uvedené materiálne dôvody svojho postupu, a teda skúmať, či ním bolo „správne“ odmietnuté vykonanie určitého dôkazu, napr. z dôvodu jeho nadbytočnosti vzhľadom na už vykonané dôkazy.

V rámci ďalšej dovolacej argumentácie došlo k spochybneniu zákonnosti priebehu výsluchov obvineného realizovaných v prípravnom konaní, predovšetkým v súvislosti s údajným porušením práva obvineného zvoliť si obhajcu [predmetná námietka je v časti smerujúcej k spochybneniu zákonnosti realizácie samotných výsluchov s prihliadnutím na jej vecný dosah subsumovateľná pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., avšak v rozsahu namietaného neumožnenia zvoliť si obhajcu presahuje potenciálne aj pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c)]. Najvyšší súd sa v predmetnej otázke stotožňuje so závermi okresného a krajského súdu, v zmysle ktorých tvrdeniam obvineného o existencii psychického a fyzického nátlaku zo strany vyšetrojúcich orgánov, ktoré mali mať okrem iného za následok, že obvinený podpísal vyhlásenie, že si obhajcu nevolí, nemožno prisvedčiť.

Dňa 22. novembra 2013 bol obvinený podľa § 85 ods. 1 Tr. por. zadržaný ako podozrivý zo spáchania trestného činu. Zo Zápisnice o výsluchu zadržaného - podozrivého zo dňa 22. novembra 2013 vyplýva, že obvinený bol o možnosti zvoliť si obhajcu riadne poučený (§ 85 ods. 6 v spojení s § 34 ods. 5 Tr. por.), pričom svoje právo zvoliť si obhajcu nevyužil, čo potvrdil aj svojím podpisom (v dovolaní deklarovanú vôľu obvineného zvoliť si obhajcu pri jeho zadržaní zároveň vyvracia aj osobitný záznam zo dňa 22. novembra 2011, podpísaný obvineným X. I.).

Pokiaľ ide o dôvody povinnej obhajoby, tieto v zmysle § 37 ods. 1 písm. c) Tr. por. nastali až momentom vznesenia obvinenia dňa 23. novembra 2013, kedy bola zároveň obvinenému sudkyňou pre prípravné konanie ustanovená obhajkyňa z dôvodu, že obvinený si obhajcu ani v danom štádiu konania nezvolil sám. Toho istého dňa (t. j. 23. novembra 2013) bol obvinený opätovne vypočúvaný v prítomnosti ustanovenej obhajkyne v procesnom postavení obvineného, kedy v monológovej časti výpovede popísal usmrtenie poškodeného, pričom nijakým spôsobom nenamietal spôsob realizácie prechádzajúceho výsluchu dňa 22. novembra 2013 v postavení podozrivého (absentuje akýkoľvek náznak o nátlaku na osobu obvineného).

Účelovosti námietky o údajnej existencii nátlaku vyvíjaného na osobu obvineného pri prvotných výsluchoch zo strany polície nasvedčuje taktiež skutočnosť, že obvinený sa o uvedených okolnostiach nezmienil ani pri výsluchu pred sudkyňou pre prípravné konanie dňa 25. novembra 2013. Z uvedeného dôvodu neobstojí argument obvineného, že v dôsledku obavy pred fyzickým a psychickým násilím zo strany polície podpísal zápisnicu v znení, ako vyhovovalo príslušníkom Policajného zboru.

K poukazu obvineného na absenciu jeho podpisu na Zápisnici o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby zo dňa 22. januára 2013, v dôsledku čoho obvinený považuje jeho výsluchy za nezákonne získané dôkazy, ako aj k námietke, že okresný súd nezdôvodnil na základe akých úvah dospel k záveru, že obvinený musel poznať vek poškodeného, a teda že ide o osobu vyššieho veku, najvyšší súd uvádza, že z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinený uvedené okolnosti nenamietal najneskôr pred odvolacím súdom (hoci mu museli byť v pôvodnom konaní známe). V kontexte požiadavky podľa § 371 ods. 4 Tr. por. sa preto najvyšší súd danými námietkami nezaoberal, resp. ani zaoberať nemohol.

Obvinený v dovolaní v súvislosti s namietaným porušením práva na obhajobu argumentoval ďalej tým, že odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí nijakým spôsobom nevysporiadal s odvolacími námietkami obvineného. Rozhodnutia súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu považuje obvinený za nedostatočne odôvodnené, čím došlo k porušeniu práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

Na margo predmetných tvrdení najvyšší súd prioritne uvádza, že v súlade s ustanovením § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie len proti (samotnému) odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Zároveň je potrebné konštatovať, že parametre ústavnosti spĺňa „už“ také odôvodnenie, ktoré reaguje na podstatné a relevantné (a nie teda všetky) argumenty strany, keď zároveň platí, že odôvodnenia rozhodnutí vydaných vo veci treba vnímať v súhrne.

Súčasťou práva na spravodlivý proces je skutočne aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Na druhej strane nie je možné uvedené právo vykladať tak, že zaručuje právo obvineného na také rozhodnutie súdu, ktoré zodpovedá jeho predstavám. Uvedené právo napokon nespočíva ani v tom, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Odpoveď treba dať iba na tie argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie, prípadne na tie, ktoré zostali sporné. Na uvedené závery opakovane poukazuje i Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôrazňujúc, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie.

Skutočnosť, že obvinený sa nestotožňuje so skutkovými, či právnymi závermi súdu prvého stupňa, resp. odvolacieho súdu obsiahnutými v ich rozhodnutiach, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených týmito súdmi. Inými slovami povedané, právo na spravodlivý proces nie je možné vykladať tak, že zaručuje obvinenému právo na také rozhodnutie, aké zodpovedá jeho predstavám.

Pokiaľ ide o prejednávajúcu vec, najvyšší súd konštatuje, že prvostupňový súd a čiastočne aj odvolací súd v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne rozviedli, ktoré skutočnosti vzali za dokázané, o ktoré dôkazy opreli svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa správali pri ich hodnotení. Z odôvodnenia súdu prvého stupňa jednoznačne vyplýva, akým spôsobom sa vysporiadal s obhajobou obvineného. Ako už bolo zdôraznené, odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane, keďže z hľadiska predmetu tvoria jeden celok (primerane pozri napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 1. júna 2016, sp. zn. I. ÚS 336/2016). Preto pokiaľ predstavujú odvolacie námietky iba opakovanie v predchádzajúcom konaní už uplatnenej obhajoby, s ktorou sa súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí náležite vysporiadal postačí, ak odvolací odkáže na vecne správne dôvody napadnutého rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené je možné konštatovať, že aj odvolací

súd sa náležitým spôsobom vysporiadal s jednotlivými odvolacími námietkami obvineného, ktoré v prevažnej miere „kopírovali“ obhajobnú argumentáciu prezentovanú pred súdom prvého stupňa. Z uvedených dôvodov je potrebné námietku obvineného o neodôvodnenosti rozhodnutí súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu označiť za neopodstatnenú.

S poukazom na vyššie uvedené je potom potrebné uzavrieť, že dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nezodpovedá ani jeden argument prezentovaný obvineným v dovolaní, a preto najvyšší súd nemôže konštatovať ani naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

V rámci ďalšieho okruhu dovolacích námietok, potenciálne subsumovateľných pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por., obvinený namietal údajnú zaujatosť a negatívny vzťah príslušníkov Policajného zboru SR - Ing. J. a Mgr. A., k osobe obvineného (ktoré odôvodnil o. i. realizáciou údajného nátlaku na jeho osobu počas výsluchov), v dôsledku existencie ktorých mali byť podľa názoru obvineného tieto osoby vylúčené z úkonov trestného konania.

Najvyšší súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že osoby uvedené v § 31 ods. 1 Tr. por. (vrátane policajta), možno z vykonávania úkonov trestného konania vylúčiť iba v prípade, pokiaľ možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Argumenty smerujúce k spochybneniu nezaujatosti vyššie špecifikovaných osôb k obvinenému považuje najvyšší súd za ničím nepodložené a nepreukázané tvrdenia, založené výlučne na subjektívnom vnímaní obvineného a dohadoch, opodstatnenosť ktorých spochybňujú taktiež výsledky preverovania zákonnosti postupu policajtov, ktoré bolo na základe podnetu obvineného opakovane uskutočnené, bez preukázania pochybení vo vyšetrovaní v danej veci.

Na základe uvedených dôvodov preto nemožno prezentovanú námietku, založenú prevažne na vágnych konštatovaniach obvineného, považovať za spôsobilú odôvodniť naplnenie dovolacieho podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por.

Čo sa týka ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu, a síce dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., tak pod tento je z dovolacích námietok obvineného potencionalne podraditeľná v prvom rade námietka týkajúca sa zákonnosti výsluchov obvineného realizovaných v prípravnom konaní.

Obvinený v rámci svojej dovolacej argumentácie namietal, že jediný dôkaz, o ktorý súd oprel svoje rozhodnutie o vine obvineného, boli výpovede obvineného z prípravného konania, ktoré boli získané nezákonným spôsobom (donútením zo strany príslušníkov polície, pričom obvinený zároveň deklaroval, že v čase výsluchu bol pod vplyvom alkoholu).

K tejto otázke sa dovolací súd parciálne vyjadril v časti odôvodnenia vzťahujúcej sa k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), na ktorú argumentáciu primeraným spôsobom odkazuje, dodávajúc, že z predloženého spisového materiálu nevyplývajú žiadne skutočnosti nasvedčujúce tomu, že by bol na obvineného vyvíjaný akýkoľvek nátlak v súvislosti s jeho výsluchom realizovaným jednak v procesnom postavení podozrivého (výpoveď dňa 22. novembra 2013), ako ani pri ďalších výsluchoch realizovaných v postavení obvineného.

Obvinený bol prvýkrát vyšetrovateľom vypočutý ako podozrivý dňa 22. novembra 2013 od 20.00 hod. do 22.00 hod. v prítomnosti príslušníkov polície kpt. JUDr. M. X., ppráp. O. I. a ppráp. C. B.. Pred týmto výsluchom bol obvinený podrobený orientačným dychovým skúškam na alkohol, a to o 11.10 hod. s hladinou 0,89 Mg/L, o 11.49 hod. s hladinou 0,84 Mg/L, o 15.50 hod. s hladinou 0,36 Mg/L, o 19.00 hod. s hladinou 0,04 Mg/L a o 19.30 hod. s hladinou 0,00 Mg/L, čo je zrejmé zo zápisnice o tomto výsluchu, ale tiež zo zápisov o dychových skúškach a záznamov o tejto skúške (č.l. 22 - 27 spisu). Pred uvedeným výsluchom obvinený po zákonom poučení uviedol, že mu porozumel, obhajcu si nevolí, vypovedať bude a po fyzickej a psychickej stránke sa cíti v poriadku a je schopný vypovedať.

V závere výsluchu, po prečítaní zápisnice vyhlásil, že jej obsah je v súlade s jeho výpoveďou, a preto nežiada jej opravu ani doplnenie.

Následne bol obvinený v prípravnom konaní vypočutý dňa 23. novembra 2013 od 16.55 hod. do 18.30 hod., 25. novembra 2013 od 09.30 hod. do 10.15 hod., 21. marca 2014 od 13.45 hod. do 14.30 hod., 10. apríla 2014 od 12.50 hod. do 13.15 hod., vždy v prítomnosti ustanovenej obhajkyne. Ani v jednej z týchto výpovedí neuviedol, že bol k prvej výpovedi realizovanej v procesnom postavení podozrivého donútený akoukoľvek formou násilia zo strany príslušníkov polície. Práve naopak, obvinený v týchto zápisniciach deklaroval, že pred výsluchom na neho nebol vyvíjaný fyzický ani psychický nátlak.

V tejto súvislosti je nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že zákonnosť postupu policajtov bola v danej veci na základe podnetu obvineného opakovane preverovaná, a to jednak Sekciou kontroly a inšpekčnej služby, ktorej vyšetrovateľ uznesením zo 7. marca 2014, ČVS: SKIS-37/OISS-V-2014 sťažnosť obvineného odmietol, nakoľko nebol daný dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Tr. por., ako aj prokurátorom postupom podľa § 210 Tr. por. (rozhodnutie zo dňa 29. januára 2014), pričom neboli preukázané žiadne pochybenia v konaní policajta realizujúceho vyšetrovanie v danej veci.

K spôsobu realizácie výsluchu obvineného v dňoch 22. novembra 2013 a 23. novembra 2013 boli na hlavných pojednávaniach konaných pred okresným súdom v dňoch 18. júla 2014 a 1. augusta 2014 vypočutí taktiež svedkovia Mgr. O. A. (výsluch dňa 18. júla 2014) a Ing. A. J. (výsluch dňa 1. augusta 2014), príslušníci polície, z obsahu výpovedí ktorých rovnako vyplynulo, že výsluchy obvineného boli vykonané v súlade so zákonom.

Predmetnými námietkami sa opakovane zaoberal nielen okresný súd, ale aj odvolací súd, ktorý sa stotožnil s rozsudkom prvostupňového súdu a v napadnutom uznesení to aj v dostatočnom rozsahu odôvodnil.

Na základe vyššie uvedených skutočností najvyšší súd konštatuje, že tieto vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie záveru o zákonnosti získaných dôkazov v podobe výpovedí obvineného zo dňa 22. novembra 2013 a 23. novembra 2013.

Najvyšší súd zároveň uvádza, že nemožno prisvedčiť ani tvrdeniu obvineného, že jeho odsúdenie bolo založené výlučne na jeho priznaní v prípravnom konaní, ktoré malo byť vynútené a ktoré obvinený zároveň neskôr poprel. Z obsahu spisového materiálu, ako aj z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa jednoznačne vyplýva, že v prejednávanej veci bolo realizované rozsiahle dokazovanie (početné výsluchy svedkov, listinné dôkazy, znalecké posudky z odboru Zdravníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo, odvetvie psychiatria, z odboru Psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých, znalecké posudky vypracované Kriminalistickým a expertíznym ústavom PZ, odvetvia mechanoskopia, daktyloskopia, trasológia, kriminalistická a súdna chémia, kriminalistická toxikológia, kriminalistická biológia, genetická analýza), ktorého výsledky bez akýchkoľvek relevantných pochybností preukazujú spáchanie skutku obvineným.

Pokiaľ ide o zmenu vo vyjadreniach obvineného, ktorý v neskorších výpovediach spáchanie skutku poprel, je potrebné konštatovať, že okresný súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s danou otázkou vysporiadal, pričom jasne uviedol, akým spôsobom zohľadnil okolnosti týkajúce sa predmetnej zmeny vo výpovedi obvineného a ako túto následne hodnotil v rámci rozhodovania o vine obvineného.

V rámci ďalšej skupiny námietok obvinený spochybňuje zákonnosť znaleckých posudkov a doplnkov k nim vypracovaných, ako aj závery z nich vyplývajúce.

V tejto súvislosti považoval najvyšší súd za potrebné v prvom rade zdôrazniť, pokiaľ ide o výhrady obvineného vzťahujúce sa k obsahu samotných znaleckých posudkov, že nie je predmetom skúmania dovolacieho súdu, akým spôsobom sa súde nižších stupňov vysporiadali s hodnotením jednotlivých

dôkazov, ako ani, aké závery z vykonaného dokazovania vyvodili.

Obvineným uplatnené argumenty, ktorými v prevažnej miere spochybňuje zistenia znalcov o jeho duševnom stave, ustálené zhodne prvostupňovým, ako aj odvolacím súdom, svojím charakterom spadajú do kategórie zistení skutkových, ktoré nie je možné v dovolacom konaní namietat', keďže dovolaciemu súdu neprináleží oprávnenie skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku na základe dovolanie podaného obvineným [§ 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por.]. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať.

Napriek uvedenému najvyšší súd konštatuje, že okresný súd konal v súlade s právnym názorom najvyššieho súdu, keď znalecké dokazovanie doplnil v zmysle požiadaviek vymedzených v rozsudku najvyššieho súdu zo 4. októbra 2017, sp. zn. 6 Tdo 73/2016. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že v danej veci boli dodatočne vypracované: Doplnok k znaleckému posudku č. 318/2017 z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo (toxikológia, alkoholológia) znalcom MUDr. Andrejom Hajtmanom, PhD., Doplnenie č. 2/2018 znaleckého posudku č. 16/2015 z odboru Psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých znalcom PhDr. Andrejom Benkovičom a Znalecký posudok č. 17/2018 z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria), vypracovaný znaleckou organizáciou Centrum duševného zdravia, s.r.o., ktorých závery však, ako už bolo zmieňované, najvyšší súd konajúci z pozície dovolacieho súdu nie je vzhľadom na zákonom vymedzené mantinely oprávnený nijakým spôsobom posudzovať, keďže ide o kategóriu okolností, ktoré sú spod prieskumnej právomoci najvyššieho súdu v dovolacom konaní vylúčené.

V kompetencii dovolacieho súdu je výlučne iba oprávnenie hodnotiť zákonnosť takto vykonaného dokazovania, pričom v prejednávanej veci najvyšší súd v súvislosti so znaleckým dokazovaním nevzhladol žiadne pochybenie pri jeho realizácii, konštatujúc, že dokazovanie na hlavnom pojednávaní bolo vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa správnosti posúdenia pričetnosti obvineného v čase spáchania skutku zo strany súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, túto je možné potenciálne podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., preto sa ňou najvyšší súd v záujme zachovania systematiky členenia odôvodnenia daného rozhodnutia zaoberal v časti venovanej dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Vo vzťahu k ostatným uplatneným dovolacím námietkam v kontexte dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. (námietka týkajúca sa zákonnosti realizácie domovej prehliadky dňa 23. novembra 2013, ako aj dôkazov pri nej zaistených, námietka vzťahujúca sa k znaleckému posudku vypracovanému MUDr. Šupolovou a MUDr. Rosivalovou) je potrebné uviesť, že nie je v kompetencii dovolacieho súdu sa nimi zaoberať, keďže išlo o skutočnosti celkom nepochybne namietateľné už skôr, v pôvodnom konaní, pričom však prvýkrát boli uplatnené až v aktuálne preskúvanom dovolaní.

Dovolací súd rešpektujúc v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky svoje „mantinely" (a to, či už ide o konštrukciu dovolacích dôvodov alebo podmienku uvedenú v § 371 ods. 4 Tr. por.) s poukazom na argumentáciu vyššie uvedenú nezistil dôvod ani pre konštatáciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

V súvislosti s výrokom o treste obvinený spochybnil splnenie podmienok podľa § 47 ods. 1 písm. a) a b) Tr. zák. pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie, na základe čoho namieta uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, a teda naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.

Obvinený v predmetnom kontexte namietal nesprávnosť záverov znaleckého dokazovania vo vzťahu k posúdeniu jeho duševného stavu, ako aj vyhodnoteniu prognózy jeho resocializácie do budúcnosti,

označujúc uložený trest odňatia slobody na doživotie za neprimerane prísny a nespravodlivý

Inými slovami povedané, argumentácia obvineného smerovala k uloženému trestu odňatia slobody na doživotie v rozpore s ustanovením § 47 ods. 1 písm. a) a b) Tr. zák. v dôsledku nesprávneho posúdenia jeho duševného stavu pribratými znalcami.

Na úvod sa žiada, za účelom správnej subsumpcie predmetných námietok ozrejmiť vzájomný vzťah, resp. konkurenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., keďže výrok o treste možno podľa konkrétnych okolností namietat' prostredníctvom niektorého z uvedených dovolacích dôvodov.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. predstavuje všeobecný hmotnoprávny dôvod, zatiaľ čo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. je špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku (S 5/2011-III).

Ako bolo vyššie uvedené, obvinený v dovolaní namietal výrok o treste z dôvodu uloženia trestu v rozpore s ustanovením § 47 ods. 1 písm. a) a b) Tr. zák.

Zo znenia hmotnoprávneho ustanovenia § 47 ods. 1 Tr. zák. vyplýva taxatívny výpočet podmienok pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie, ktoré musia byť splnené kumulatívne, a to, že trestný zákon v osobitnej časti dovoľuje za predmetný trestný čin uložiť trest odňatia slobody na doživotie, uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti ak nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov.

Je potrebné konštatovať, že splnením základnej podmienky spočívajúcej v zákonom vymedzenej možnosti uložiť za konkrétny trestný čin trest odňatia slobody na doživotie je naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. zák. vylúčené z dôvodu vzájomnej negácie. Ak Trestný zákon určitý druh a výšku trestu povoľuje, tento nemôže byť zároveň neprípustný alebo v rozpore s trestnou sadzbou. V takýchto prípadoch by musel dovolací súd vždy pristúpiť ku konštatácii nezistenia porušenia zákona.

Pokiaľ ide o zákonné podmienky vymedzené v písm. a) a b) § 47 ods. 1 Tr. zák., tieto taktiež nespádajú do rámca dovolacích dôvodov § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., nakoľko sa vzťahujú k posúdeniu osoby páchatel'a a k potrebe zabezpečenia ochrany spoločnosti.

Vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu vecnými argumentami obvineného a nie ich subsumpciou pod konkrétny dovolací dôvod tak, ako je uvedené v samotnom dovolaní, dovolací súd v súlade so závermi vyplývajúcimi z R 120/2012 skúmal, či by bolo možné vyššie špecifikované námietky obvineného podradiť pod iný dovolací dôvod.

Ako už bolo konštatované vyššie, z dôvodu vzájomnej konkurencie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. h) a i) Tr. por., po objektívnom vylúčení špeciálneho dovolacieho dôvodu podľa písm. h) došiel dovolací súd k záveru, že námietky obvineného je potrebné podradiť pod všeobecný dovolací dôvod podľa písm. i). Keďže ustanovenie § 47 ods. 1 Tr. zák. predstavuje hmotnoprávne ustanovenie, jeho nesprávna aplikácia by mohla potenciálne zakladať uvedený dovolací dôvod.

V nadväznosti na uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Čo sa týka uplatneného dovolacieho dôvodu, tak z jeho znenia, ako aj z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojnásťnásť. Dovolací súd je tak viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súde nižšej inštalácie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom.

Spomenutý dovolací dôvod naplňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladaní trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu je potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením (skutkovými závermi), ktoré vo veci urobili súde prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejme z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť veta za bodkočiarkou. Dovolací súd skutok ustálený súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Ako bolo vyššie uvedené, dovolací súd podradil pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. aj námietku obvineného vzťahujúcu sa k výroku o treste. Na tomto mieste sa žiada zdôrazniť, že subsumovanie námietok však automaticky nezakladá naplnenie dovolacieho dôvodu. Na úspešné dovolanie sa porušenia ustanovení § 47 ods. 1 písm. a) a b) Tr. zák. je nevyhnutné, aby súd v prípustných prípadoch uložil trest odňatia slobody na doživotie, avšak bez skúmania splnenia podmienok pod písm. a) a b) [či uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a či nie je nádej, že by páchatel' bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov].

Ak súd svoje povinnosti nezanedbal a podmienky preveril, porušenie zákona nemožno vysloviť. Dovolací súd pritom nie je oprávnený skúmať, či súde nižšieho stupňa splnenie podmienok vyhodnotili správne, nakoľko ide o hodnotenie dôkazu (predovšetkým záverov vyplývajúcich zo znaleckého posudku o možnosti resocializácie). Dovolací súd nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd.

Dovolací súd sa preto obmedzil na preverenie, či súde nižšieho stupňa skúmali splnenie podmienok pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie.

Je zrejme, že súd prvého stupňa vychádzajúc zo znenia ustanovenia § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Tr. zák. správne vyhodnotil, že v danom prípade Trestný zákon umožňuje uložiť trest odňatia slobody na doživotie, čím bol naplnená prvá podmienka stanovená v § 47 ods. 1 Tr. zák.

Zároveň je potrebné konštatovať, že súd u obvineného následne veľmi detailne skúmal všetky okolnosti majúce dopad na uloženie trestu odňatia slobody na doživotie, predovšetkým osobnostné, symptomatické (kriminogénne) a spoločenské (sociálne) faktory, pričom sa taktiež dôsledne zaoberal možnosťou nápravy obvineného trestom odňatia slobody do dvadsaťpäť rokov, za súčasného zhodnotenia všetkých aspektov, vrátane nových záverov vyplývajúcich zo znaleckých posudkov vypracovaných znalcami MUDr. Andrejom Hajtmanom, PhD., PhDr. Andrejom Benkovičom a znaleckou organizáciou Centrum duševného zdravia, s.r.o., ktoré nevyhodnotil ako skutočnosti odôvodňujúce uloženie nižšieho trestu.

Súd taktiež dôkladne hodnotil, či si uloženie trestu odňatia slobody na doživotie vyžaduje účinná ochrana spoločnosti, konštatujúc, že u obvineného nie je možné zabezpečiť generálnu prevenciu iným spôsobom, ako uložením najprísnejšieho trestu, keďže v prípade prepustenia obvineného na slobodu reálne existuje zvýšené ohrozenie spoločnosti.

Vzhľadom na „parciálne“ závery, ku ktorým súd prvého stupňa dospel, vyslovil „generálny“ záver, že z hľadiska naplnenia účelu trestu, s ohľadom na osobu obvineného, po zvážení všetkých skutočností, s ohľadom na vykonané znalecké dokazovanie a za kumulatívneho splnenia podmienok taxatívne uvedených v § 47 ods. 1 Tr. por., je obvinenému nevyhnutné uložiť najprísnejší druh trestu, pričom súd zároveň vyjadril presvedčenie, že takýto trest splní predovšetkým generálnu preventívnu funkciu, nakoľko u obvineného je prítomná rozumná prognóza, že sa nenapraví, a preto takto uložený trest bude až sekundárne splňať individuálnu prevenciu,

Splnenie podmienok pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie rovnako konštatoval aj odvolací súd, ktorý si osvojil závery súdu prvého stupňa, na ktoré poukázal v odôvodnení svojho rozhodnutia. Z odôvodnení rozhodnutí prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu jednoznačne vyplýva, že tieto sa zaoberali všetkými podstatnými okolnosťami majúcimi vplyv na rozhodnutie o uložení trestu odňatia slobody na doživotie. Dovolací súd v tomto smere v rozsahu zákonom stanovených mantinelov jeho prieskumnej činnosti pochybenia nezistil, pričom opätovne zdôrazňuje, že správnosť názorov súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu k resocializácii obvineného a nevyhnutnosti jeho izolácie najprísnejším možným trestom preveriť nemohol. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nebola námietka obvineného o nesprávnom použití § 47 ods. 1 Tr. zák. spôsobilá naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Nosný pilier námietok, ktoré boli samotným obvineným podradené pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. spočíva v jeho nespokojnosti s tým, ako súdy oboch stupňov posúdili otázku (ne)príčetnosti obvineného v čase spáchania skutku.

Hneď v úvode je potrebné konštatovať, že vyhodnotenie otázky (ne)príčetnosti obvineného v čase spáchania skutku bolo pre konajúce súdy kardinálnou úlohou, ktorej venovali zvýšenú pozornosť, a to aj z dôvodu, že v poradí druhý odsudzujúci rozsudok bol v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu zrušený v rámci dovolacieho konania (iniciovaného ministrom spravodlivosti) a vec bola vrátená prvostupňovému súdu na opätovné prejedanie a rozhodnutie práve s poukazom na potrebu doplniť dokazovanie znaleckými posudkami - ich doplnkami z odvetvia súdne lekárstvo a psychiatria so zameraním na prepočet hladiny alkoholu v krvi obvineného s ohľadom na množstvo a druh požitého alkoholu s viacerými alternatívami, ktoré vyplývajú najmä zo svedeckých výpovedí, ale aj z výpovedí obvineného a následné opätovné vyšetrenie duševného stavu obvineného a v rámci toho jeho príčetnosti so zohľadnením všetkých relevantných skutočností.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že v danej veci boli dodatočne vypracované: Doplnok ku znaleckému posudku č. 318/2017 z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo

(toxikológia, alkoholológia) znalcom MUDr. Andrejom Hajtmanom, PhD., Doplnenie č. 2/2018 znaleckého posudku č. 16/2015 z odboru Psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých znalcom PhDr. Andrejom Benkovičom a Znalecký posudok č. 17/2018 z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria), vypracovaný znaleckou organizáciou Centrum duševného zdravia, s.r.o.

Pokiaľ ide o samotnú otázku nepríčetnosti, túto je bezpochyby potrebné klasifikovať ako otázku právnou, ktorej posúdenie náleží orgánom činným v trestnom konaní a súdu na základe skutočností vyplývajúcich z uskutočnených dôkazov. Povaha tejto otázky vyžaduje, aby jej posúdenie bolo založené na odborných znalostiach z odboru psychiatrie. Znalecký dôkaz z tohto odboru je však len jedným z podkladov pre vytvorenie sudcovského presvedčenia o otázke príčetnosti a musí byť hodnotený v súvislosti so všetkými ostatnými zistenými skutočnosťami z tohto hľadiska relevantnými (tu pozri R 17/1979).

V posudzovanom prípade prvostupňový súd, po doplnení dokazovania v zmysle pokynov dovolacieho súdu, napokon dospel k záveru, že neboli zistené žiadne relevantné skutočnosti nasvedčujúce nepríčetnosti obvineného. Súd vychádzal predovšetkým zo záverov kontrolného znaleckého posudku vypracovaného znaleckou organizáciou, berúc do úvahy aj všetky ostatné zistené skutočnosti relevantné z tohto hľadiska. Z výpovede znalca MUDr. Svetozára Drobu z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria vyplynul záver, že v čase spáchania skutku boli rozpoznávací a ovládacie schopnosti obvineného znížené v podstatnej forenzne významnej miere, čo bolo zapríčinené prostou opitnosťou ťažkého stupňa, avšak čo je podstatné, k vymiznutiu rozpoznávacích a ovládacích schopností u obvineného nedošlo.

Z obsahu dovolania jednoznačne vyplýva, že obvinený v rámci svojej argumentácie [obdobne ako aj v rámci námietok vzťahujúcich sa k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.] spochybňuje zistenia o jeho duševnom stave (o zachovaní jeho ovládacej aj rozpoznávacej schopnosti obvineného v čase spáchania činu), ktoré však bezpochyby predstavujú zistenia skutkové, ktoré nie je možné v dovolacom konaní namietat' [§ 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por.].

Inými slovami vyjadrené, obvinený v danom prípade primárne namieta správnosť skutkových zistení súdov o zachovaní jeho ovládacej aj rozpoznávacej schopnosti v čase spáchania činu, s cieľom dosiahnuť podklad pre odlišný právny záver v otázke jeho (ne)príčetnosti (a teda trestnej zodpovednosti ako takej).

Z uvedeného vyplýva, že cieľom obvineného nebolo dosiahnuť iné právne posúdenie predmetnej otázky vo vzťahu k súdom ustáleným skutkovým zisteniam, ako to predpokladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ale úsilie obvineného naproti tomu smerovalo k zmene pre neho nepriaznivých skutkových zistení, čo je však v prípade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vylúčené.

Naplnenie daného dovolacieho dôvodu by bolo možné konštatovať v situácii, ak by skutkové zistenia súdov skutočne napĺňali zákonné znaky nepríčetnosti v zmysle § 23 Tr. zák., teda duševnou poruchou vyvolanú absenciu ovládacej alebo rozpoznávacej schopnosti, avšak súdy by tieto skutkové závery nesprávne právne posúdili, čo však nie je prejednávaný prípad.

Prezentovanou argumentáciou obvinený v skutočnosti neuplatnil žiadnu relevantnú námietku, ktorá by sa vzťahovala k právnemu posúdeniu skutku alebo k jeho inému hmotnoprávnemu posúdeniu.

Obdobne tomu je aj v prípade námietky smerujúcej k nesprávnemu posúdeniu subjektívnej stránky trestného činu, ktorá nebola podľa názoru obvineného preukázaná, kedy sa opätovne jedná o námietku skutkového charakteru, ktorou sa dovolací súd nie je oprávnený zaoberať.

V súvislosti s uvedeným sa žiada poukázať na rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 40/2010, v zmysle záverov ktorého motív

páchateľa a subjektívna stránka trestného činu sú znaky, ktoré sa síce týkajú psychiky páchatel'a, ale prejavujú sa navonok v spáchanom skutku a dokazujú sa rovnako ako objektívne znaky trestného činu (konanie - následok - príčinný vzťah). Namietanie ich nezistenia alebo nesprávneho, či neúplného zistenia v dôsledku nevykonania dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania v dovolaní predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nepripúšťa.

Vzhľadom na čisto skutkový charakter vyššie špecifikovaných námietok obvineného je potrebné konštatovať, že tieto neboli spôsobilé obsahovo naplniť dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Najvyšší súd zároveň uvádza, že rovnako nemožno pod tento, ani žiadny iný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Tr. por. podradiť námietku obvineného týkajúcu sa nesprávneho posúdenia otázky náhrady škody, nakoľko obvinený nesprávnosť postupu konajúceho súdu odôvodňuje výlučne argumentáciou smerujúcou k popretiu jeho viny zo spáchania trestného činu, za ktorý bol právoplatne odsúdený.

Z obsahu dovolania napokon vyplýva, že obvinený v ňom okrem dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. e), písm. g), písm. h) a písm. i) Tr. por. uplatňuje (ako samostatný dovolací dôvod) aj dôvod podľa § 374 ods. 3 Tr. por., a to s ohľadom na to, že ním vytýkané pochybenia prvostupňového konania neboli napravené ani v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

V predmetnom kontexte najvyšší súd poukazuje na ustálené judikatúrne závery (R 47/2014 - I), v zmysle ktorých ustanovenie § 374 ods. 3 Tr. por. neobsahuje samostatne uplatniteľný dôvod dovolania (obdobne ako § 369 ods. 3 Tr. por.), ale toto len v nadväznosti na § 369 Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por. vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 Tr. por. dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietat' aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak teda dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 Tr. por. a takto musí byť aj v dovolaní označená (374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.).

Na základe vyššie prezentovaných úvah a ustálenej rozhodovacej praxe je zrejmé, že v rozsahu námietok vymedzených v dovolaní obvineného nie je naplnený žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.